

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 16 mars 1944 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående viss ändring i 3 kap. 38 § lagen om nyttjanderätt till fast egendom.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen nr 97 i första kammaren av herr *Karlsson, Gustaf*, och nr 158 i andra kammaren av herr *Kilbom m. fl.*

I motionerna, vilka äro likalydande, har hemställts, att »sådan ändring vidtages i nyttjanderättslagens 3 kap. 38 § att organisation, som har till huvudsaklig uppgift att tillhandahålla allmänheten samlingslokaler, beredes möjlighet att uppsäga hyresgäst, som förhyr lokal för biografändamål, utan att uppsägningen medför ersättningsskyldighet för fastighetsägaren, under förutsättning att avsikten med uppsägningen är att gagna organisationslivet genom att för samlingslokalerna använda inkomsten av biografdriften.»

Över motionerna har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver begärt yttrande av socialstyrelsen, statens hyresråd och statens nämnd för samlingslokaler. Dessa yttranden finnas såsom bilagor fogade till detta utlåtande.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet hänvisa till motionerna.

I 3 kap. lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom upptagas 38—40 §§ såsom en särskild avdelning med rubriken »Om verkan av hyresförhållandets upphörande i vissa fall». 38 § har följande lydelse:

Varder hyresavtal, som slutits för minst sex månader, av hyresvärden uppsagt utan att hyresrätten är förverkad och giver hyresgästen inom en vecka hyresvärden meddelande att han önskar behålla lägenheten, åligger det hyresvärden att utan dröjsmål uppgiva på vilka villkor han är villig att förlänga hyresförhållandet eller ock av vilken orsak han vägrar att medgiva förlängning. Underlåter hyresvärden det eller uppställer han för hyresförhållandets förlängning villkor, som är otillbörligt, eller vägrar han att medgiva förlängning av sådan anledning att hans förfarande måste anses strida mot god sed i hyresförhållanden, äge hyresgästen, där han lämnat meddelande som nyss sagts, erhålla skälig gottgörelse för de kost-

nader som äro förenade med flyttningen från lägenheten. Försummar hyresgästen efter uppsägningen sina skyldigheter, vare han förlustig denna rätt.

I fråga om lägenhet, som av hyresgästen brukats för handel, hantverk, industriell rörelse eller annan förvärvsverksamhet, vare denne i fall och under villkor som i första stycket sägs tillika berättigad att, där efter hans avflyttning hyresvärden eller annan i lägenheten utövar förvärvsverksamhet av samma eller liknande art, av hyresvärden erhålla skälig ersättning för den ökning av lägenhetens värde på hyresmarknaden som verksamheten må hava medfört.

Hade hyresgästen övertagit av föregående hyresgäst bedriven verksamhet, skall vid tillämpning av vad i andra stycket är stadgat skälig hänsyn tagas jämväl till den ökning av lägenhetens värde på hyresmarknaden som den föregående hyresgästen må hava åstadkommit.

Enligt 39 § skall vad i 38 § är stadgat äga motsvarande tillämpning i det fall att avtal slutits för en tid av minst sex månader utan förbehåll om uppsägning och hyresgästen minst tre månader eller, där avtalet slutits för ett år eller längre tid, minst sex månader före hyrestidens utgång giver hyresvärden tillkänna att han önskar behålla lägenheten. I 40 § stadgas, att förbehåll, varigenom hyresgästen enligt 38 eller 39 § tillkommande rätt upphäves eller inskränkes, skall vara utan verkan.

38—40 §§, som infördes genom lagen den 22 juni 1939 angående ändring i vissa delar av nyttjanderättslagen, tillkommo med anledning av de yrkanden om optionsrätt som tid efter annan framförts. Paragraferna innehålla dock icke någon verklig optionsrätt, d. v. s. rätt att även mot hyresvärdens vilja sitta kvar i lägenheten efter utgången av avtalad hyrestid. Hyresgästens skydd består i stället av en skadeståndsrätt, varmed man avsett att förebygga ogrundade uppsägningar från hyresvärdarnas sida.

I den proposition, nr 166, varigenom förslaget till 1939 års ändringar i nyttjanderättslagen förelades riksdagen, yttrade föredragande departementschefen, statsrådet Westman, angående förutsättningarna för den i 38 § stadgade skadeståndsrätten bl. a. följande:

Det synes icke kunna anses annat än rimligt, att hyresvärden jämväl vid utövande av sin befogenhet att verkställa uppsägning bör iakttaga all den hänsyn mot hyresgästen som förhållandena påkalla. Att det mången gång kan ha varit hyresgästen, som motsatt sig slutandet av hyresavtal med bindande verkan för längre tid, synes härvid icke kunna tillmätas avgörande betydelse. Vid ingående av avtal om förhyrande av en lägenhet kräver nämligen försiktigheten ofta, att hyrestiden begränsas till en jämförelsevis kort tidsperiod. Hyresgästen kan icke med säkerhet veta, vilka personer som bliva hans grannar, och vill fördenskull ha möjlighet att kunna flytta till en annan lägenhet, eller han måste måhända taga i beräkning att han kan nödgas flytta till annan ort. Ett flertal omständigheter kan sålunda föranleda, att han icke vill binda sig för alltför lång tid. I allmänhet är hyresgästens avsikt likväl att, om lägenheten finnes vara till-

fredsställande, kvarbo i densamma så länge de förutsättningar, under vilka avtalet ingåtts, bestå, något som hyresvärden även inser och som för övrigt regelmässigt jämväl överensstämmer med dennes önsknings. Det står för denskull redan vid avtalets ingående för hyresvärden klart, att hyresgästen, även om avtalet slutits med rätt för båda parterna att uppsäga densamma till upphörande efter jämförelsevis kort tid, har en bestämd förväntan att han icke utan skälig anledning kommer att av hyresvärden uppsägas till avflyttning. Därest hyresvärden likväl utan sådan orsak uppsäger hyresgästen, lär han enligt allmänna uppfattningen handla i strid med god sed på hyresmarknaden.

Vid prövningen av frågan, huruvida ett villkor som hyresvärden uppställer för avtalets förlängning är otillbörligt, kommer, enligt vad departementschefen anförde, framför allt i fråga det fall, att hyresvärden höjer hyran mer än som kan anses påkallat av en allmän förändring i hyresnivån.

Vidare anförde departementschefen:

Helt naturligt blir frågan, huruvida i ett visst fall en uppsägning står i strid mot god sed på hyresmarknaden, ofta att bedöma på ett annat sätt i fråga om bostadslägenheter än beträffande andra lägenheter. Såsom exempel å en omständighet som i fråga om bostadslägenhet icke bör anses utgöra giltig orsak för uppsägning må nämnas, att hyresgästen efter sin inflyttning i lägenheten fått ett eller flera barn. Såsom skälig anledning till uppsägning måste däremot anses, att hyresgästen t. ex. genom buller stör grannar nattetid. Först angivna exempel saknar uppenbarligen helt motsvarighet i fråga om affärslägenheter. Som exempel å uppsägning, som uppenbarligen strider mot god sed, kan emellertid i fråga om affärs-lägenhet anföras, att hyresvärden uppsäger en skötsam hyresgäst för att tillgodogöra sig den good-will som är förenad med av denne bedriven rörelse. Vad angår de fall, då hyresvärden kan sägas ha uppställt otillbörliga villkor för hyresförhållandets förlängning, synes icke någon större skillnad föreligga mellan bostadslägenheter å ena och andra lägenheter å andra sidan. Frågan gäller i allmänhet endast, huruvida hyresvärden kräver för hög hyra eller ej.

Beträffande skadeståndets omfattning skiljer lagen mellan två grupper av lägenheter, nämligen sådana som icke användas i förvärvsverksamhet å ena samt sådana som av hyresgästen brukas i förvärvsverksamhet å andra sidan. För båda grupperna gäller, att hyresgästen under angivna förutsättningar har rätt till skälig gottgörelse för de kostnader, som äro förenade med flyttningen från lägenheten. För den senare gruppen omfattar skadeståndsrätten även skälig ersättning för den ökning av lägenhetens värde på hyresmarknaden som verksamheten må hava medfört. Härom yttrade den kommitté, hyreslagstiftningskommittén, vars betänkande (SOU 1938: 22) låg till grund för 1939 års proposition bl. a. följande:

Den strävan att bereda särskilt skydd åt affärsdrivande hyresgäster, vilken i vårt land på sistone föranlett yrkanden om lagstiftning, betingades huvudsakligen därav, att det för en sådan hyresgäst ofta vore av stor vikt att få fortsätta rörelsen i samma lägenhet dels på grund av att han nedlagt

kostnader för dess inredning, vilka vid flyttning till annan lägenhet ej kunde tillgodogöras, och dels därför att rörelsen kunde ha erhållit en viss s. k. good-will, vars bibehållande och förkovran vore i kanske hög grad beroende av rörelsens fortsatta bedrivande i lägenheten.

Hyresvärden hade i regel icke någon önskan att driva bort en affärsidkande hyresgäst. Däremot syntes stundom en hyresvärd genom höjning av hyran tillgodogöra sig viss andel av det ökade värde, som en lägenhet ur affärssynpunkt erhöle t. ex. genom utvecklingen av den stadsdel där fastigheten vore belägen, och ofta nog förekomme det att hyra, som vid startandet av en rörelse satts relativt lågt, höjdes, sedan rörelsen stabiliserats och utvecklats. I sistnämnda hänseende kunde anmärkas att det ingalunda vore ovanligt att i mera långfristiga hyreskontrakt angående affärslägenheter hyran avtalades skola utgå med successivt stigande belopp. I den mån förfarande av antytt slag från hyresvärdens sida fölle inom ramen för en lojalt affärsmässig förvaltning av fastigheten förelåge icke ur de synpunkter, som kommittén hade att beakta, anledning att föreslå några restriktiva bestämmelser. Saken ställde sig däremot annorlunda, om hyresvärden missbrukade sin ställning genom att framställa krav på en i och för sig icke befogad hyreshöjning, som hyresgästen föranleddes gå med på enbart därför att han ej kunde bära med en flyttning förbundna förluster beträffande good-will, som genom hans arbete tillförts rörelsen, och kostnader för inredning, vilka av honom nedlagts å lägenheten. I sådana fall måste i regel ett obehörigt riktande på hyresgästens bekostnad anses föreligga. Och det samma gällde naturligen i än högre grad i fall då hyresvärden bringade hyresförhållandet till upphörande för att tillgodogöra sig lägenhetens av hyresgästens verksamhet föranledda mervärde genom drivande i lägenheten av rörelse utav samma eller liknande slag som hyresgästen drivit eller ock genom uthyrande av lägenheten till annan, som just på grund av berörda mervärde vore villig erlægga högre hyra än den avflyttande hyresgästen.

Utskottet. Den fråga, varom förevarande motioner handla, har såsom framhållits i de av socialstyrelsen och statens hyresråd i ärendet avgivna yttrandena nära samband med en i utskottets utlåtande nr 27 vid denna riksdag behandlad fråga om ändring av 7 § hyresregleringslagen. I anledning av väckta motioner om sådan ändring av nämnda paragraf, att de fall, varom här föreliggande motioner handla, skulle vara undantagna från hyresregleringslagens bestämmelser om ogiltighet av uppsägningar, har utskottet i nämnda utlåtande anfört, att en sådan ändring skulle medföra, att en uppsägning i dessa fall skulle vara giltig även om den på det mest flagranta sätt strede mot god sed i hyresförhållanden eller eljest vore obillig. Att för de speciella fall som motionerna avsåge införa en bestämmelse om undantag från den i hyresregleringslagen stadgade skälighetsprövningen av uppsägningars giltighet kunde enligt utskottets mening givetvis icke ifrågakomma.

Även vid avgörandet av huruvida i enlighet med vad i 3 kap. 38 § allmänna nyttjanderättslagen stadgas villkor som hyresvärden uppställer för hyresavtalets förlängning är otillbörligt eller huruvida hans vägran att förlänga

avtalet strider mot god sed i hyresförhållanden kommer det an på en skälighetsprövning i varje särskilt fall. Vad utskottet anfört såsom skäl mot ett undantagande av vissa lokaler från tillämpningen av 7 § hyresregleringslagen äger enligt utskottets mening giltighet även vid bedömande av frågan, huruvida undantag i dessa fall bör ske från tillämpningen av 38 § hyreslagen. Att i nämnda paragraf tillerkänna ägarna av dessa lokaler en särställning och således stadga, att ärenden av denna art alltid skola avgöras i enlighet med fastighetsägarens intresse, kan rimligen icke ifrågakomma.

Utskottet vill emellertid betona, att såsom utskottet anfört i nyssnämnda utlåtande de föreningar, som äro ägare till nämnda lokaler, fullgöra en mycket betydelsefull uppgift i politiskt och kulturellt hänseende. Såsom socialstyrelsen anfört synes vid prövning av frågan om uppsägning strider mot god sed på hyresmarknaden särskild hänsyn böra tagas till det allmänintresse, som föreningarna tjäna, och till deras intresse av att själva få disponera över sina lokaler. I likhet med socialstyrelsen förutsätter utskottet, att domstolarna taga sådan hänsyn vid avgörandet av uppkomna frågor av denna art.

Med hänsyn till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 mars 1944.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Norman, Mannerskantz, Roos, Hage, Carl Eric Ericsson, Hallagård, Söderkvist** och *Näsström*;

från andra kammaren: fröken *Hesselgren*, herr *Olovson* i Västerås, fröken *Andersson*, fru *Nordgren*, herrar *Cruse, Holm, Wallén* och *Jansson* i Hällefors.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga A.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Genom remiss den 11 februari 1944 har socialstyrelsen anbefallts att till riksdagens andra lagutskott avgiva yttrande över två vid 1944 års riksdag väckta likalydande motioner, nr 97 i första och nr 158 i andra kammaren, angående viss ändring i 3 kap. 38 § lagen om nyttjanderätt till fast egendom. Med anledning härav får socialstyrelsen härmed anföra följande.

Den i motionerna föreslagna lagändringen avser att åt organisation, som har till huvudsaklig uppgift att tillhandahålla allmänheten samlingslokaler, bereda möjlighet att uppsäga hyresgäst, som förhyr lokal för biografändamål, utan att uppsägningen medför ersättningskyldighet för fastighetsägaren, under förutsättning att avsikten med uppsägningen är att gagna organisationslivet genom att för samlingslokalerna använda inkomsten av biografdriften.

En fråga, som står i nära sammanhang med den i motionerna berörda, har nyligen bringats under riksdagens prövning. I propositionen den 18 februari 1944 (nr 101) med förslag bland annat till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 19 juni 1942 om hyresreglering m. m. redogöres nämligen för en av landsorganisationen i Sverige, folketshusföreningarnas riksorganisation och ordenshusens riksförening den 12 januari 1944 till Kungl. Maj:t ingiven skrivelse med förslag om sådana ändringar i hyresregleringslagen, att förening eller organisation, som hade till huvudsaklig uppgift att tillhandahålla allmänheten samlingslokaler, bereddes möjlighet att uppsäga hyresgäst, som förhyrde lokal för biografändamål, under förutsättning att avsikten med uppsägningen vore, att föreningen eller organisationen själv i fortsättningen skulle tillgodogöra sig inkomsten av biografrörelsen för att därigenom bättre kunna fylla sitt samhälleliga syfte. Chefen för justitiedepartementet har i propositionen uttalat, att han icke funne skäl att i anledning av organisationernas berörda skrivelse föreslå någon ändring i lagstiftningen om hyresreglering. Som motiv härför har departementschefen bland annat framhållit, att det framställda förslaget innebure, att de fall, som avsåges därmed, skulle — i motsats till alla andra — undantagas från den skälighetsavvägning mellan motsatta intressen, som hyresregleringslagen stadgade, och att således dessa ärenden skulle utan vidare prövning avgöras i överensstämmelse med fastighetsägarens intresse. Departementschefen förklarar, att detta icke torde vara förenligt med de principer, som borde ligga till grund för lagstiftningen, men att vid de hyresreglerande organisationernas skälighetsprövning särskild hänsyn borde tagas till det allmänintresse, som ifrågavarande förening tjänade.

De av chefen för justitiedepartementet med avseende å de föreslagna ändringarna i hyresregleringslagen anförda synpunkterna äro enligt socialstyrelsens uppfattning bärande jämväl vid bedömandet av frågan om sådan ändring av 3 kap. 38 § lagen om nyttjanderätt till fast egendom, att

folketshusföreningarna skulle undantagas från den eljest föreliggande skyldigheten att under vissa förutsättningar utgiva ersättning till en uppsagd hyresgäst. Någon särställning synes rimligen icke kunna beredas dessa föreningar i ifrågavarande hänseende. Däremot synas domstolarna böra vid prövning av frågan om uppsägningen strider mot god sed på hyresmarknaden taga särskild hänsyn till det allmänintresse, som föreningarna tjäna, och till deras intresse av att själva få disponera över sina lokaler. Socialstyrelsen förutsätter, att domstolarna också taga sådan hänsyn vid avgörandet av uppkommen fråga om ersättning till uppsagd hyresgäst jämlikt det åberopande lagrummet.

Med hänsyn till vad socialstyrelsen sålunda anfört avstyrker styrelsen bifall till de remitterade motionerna.

Stockholm den 29 februari 1944.

KARL J. HÖJER.

ERNST BEXELIUS.

Bilaga B.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Såsom infortrat yttrande över motionerna nr 97 i första kammaren av herr Karlsson, Gustaf, samt nr 158 i andra kammaren av herr Kilbom m. fl. angående viss ändring i 3 kap. 38 § lagen om nyttjanderätt till fast egendom, får Statens hyresråd härmed anföra följande.

Det speciella intresse, som åberopats i de remitterade motionerna, har föranlett även en framställning till Kungl. Maj:t den 12 januari 1944 av Landsorganisationen, Folketshusföreningarnas riksorganisation och Ordenshusens riksförening om viss ändring i lagen om hyresreglering, vilken framställning upptagits till behandling i Kungl. Maj:ts proposition nr 101 till årets riksdag. Under nuvarande brist på bostäder och andra lokaler och så länge hyresregleringen gäller måste det ifrågavarande problemet anses äga större praktisk betydelse vid hyresregleringslagens tillämpning än vid tillämpning av den allmänna hyreslagen.

Vad först angår ifrågavarande problem i belysning av hyresregleringslagstiftningen, kan hyresrådet för sin del helt ansluta sig till de synpunkter, som i nyssnämnda proposition anförts av föredragande departementschefen. Det måste understrykas, att det här gäller en bärande grundtanke i hyresregleringen. Den rådande bostadsbristen medför ju bl. a., att konflikter ofta uppkomma om företrädet till tillgängliga utrymmen, och en huvuduppgift för hyresregleringen är därför att avgöra detta företräde. Det vore möjligen tänkbart, att detta avgörande kunde träffas i själva lagen, så att en viss inbördes ordning angäves däri. Sannolikt är emellertid detta praktiskt ogenomförbart, och i varje fall har i den nu gällande hyresregleringslagen denna väg icke valts. I stället har — för övrigt med betydande kostnader för det allmänna — uppbyggts en omfattande, dom-

stolsliknande organisation i två instanser, med uppgift bl. a. att förutsättningslöst pröva alla sådana konfliktfall och avgöra vilket av de stridande intressena, som i det särskilda fallet och under hänsynstagande till alla på saken inverkan faktorer bör få företräde. Det torde icke behöva motiveras, varför denna metod i de enskilda fallen ger ojämförligt mycket bättre och rimligare resultat än ett mera stelt system, enligt vilket vissa intressen *under alla förhållanden* skola tillgodoses i en viss inbördes rangordning. Med den senare metoden bleve det sannolikt oundvikligt, att företrädesordningens resultat i vissa fall tedde sig oskäligen.

Den förut berörda framställningen till Kungl. Maj:t innebär, att man — med bibehållande i övrigt av systemet med individuell skälighetsprövning i varje fall — skulle på en enda punkt bryta detta system och för en viss, för övrigt ganska godtyckligt utvald intressegrupp stadga, att dess intresse *under alla förhållanden* skulle tillgodoses före andra konkurrerande intressen. En dylik ändring av huvudgrunderna för hyresregleringen kan hyresrådet icke tillstyrka. Hyresrådet vill framhålla, att bland de intressen, som nu tillgodoses endast genom prövning i varje särskilt fall, finnas sådana av mycket hög valör, vilka — om nu en gradering verkligen skulle genomföras i själva lagen — långt förr än de i motionerna åsyftade intressena kunde göra anspråk på att erhålla principiellt företräde. I praxis har det sålunda varit fråga om att tillgodose lokalbehov för utomordentligt betydelsefulla statliga funktioner, militära institutioner, polisväsen o. s. v., men enligt hyresrådets mening har det även i dylika fall varit värdefullt att pröva varje konfliktfall för sig; även där det varit i princip ofrånkomligt, att det ifrågavarande statsintresset måste tillgodoses i främsta rummet, har man i särskilda fall ofta kunnat mildra olägenheterna för de enskilda, som detta gått ut över.

Vad hittills anförts har gällt förslaget till ändring i hyresregleringslagen. I jämförelse med detta torde motionärernas förslag till ändring i allmänna hyreslagen vara av underordnad betydelse för närvarande. Ur principiell synpunkt är detta förslag emellertid ännu betänkligare än det förra. Den ersättningskyldighet, som föreskrives i 3 kap. 38 § nyttjanderättslagen, avser ju bland annat att bereda avflyttande hyresgäst ersättning för det s. k. goodwill-värde, som en av honom upparbetad rörelse eventuellt representerar, ett värde som annars utan vederlag skulle övergå på fastighetsägaren eller en ny hyresgäst. Motionärernas förslag innebär, att även där ett sådant värde konstateras föreligga, den fastighetsägande organisationen skulle — med hänsyn till det samhällsintresse, som den fullföljer — äga rätt att utan ersättning övertaga denna förmögenhetstillgång. Något sådant kan självfallet icke tillstyrkas. Ett ekonomiskt stöd åt organisationslivet bör icke taga formen av ett godtyckligt överförande på organisationen av ett förmögenhetsvärde, som tillkommer någon dess hyresgäst.

Hyresrådet får sålunda avstyrka bifall till de remitterade motionerna.

Stockholm den 6 mars 1944.

STATENS HYRESRÅD.

KARL TISELIUS.

Erik Hedfeldt.

Bilaga C.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Sedan Kungl. Maj:t den 11 nästlidne februari anbefallt statens nämnd för samlingslokaler att senast den 15 mars avgiva och till Andra Lagutskottet inkomma med yttrande över två vid 1944 års riksdag väckta likalydande motioner, nr 97 i Första och nr 158 i Andra kammaren, angående viss ändring i 3 kap. 38 § lagen om nyttjanderätt till fast egendom, får nämnden till åttlydnad härav härmed anföra följande:

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag beslöt 1942 års riksdag att bevilja anslag till understöd åt för föreningslivet behövlige samlingslokaler. Bestämmelser rörande bidragsverksamheten äro intagna i kungörelsen nr 913/1942, som trätt i kraft den 1 januari 1943. För tillgodoseende av behovet inom en ort av allmänna samlingslokaler kan bidrag beviljas kommun eller lån beviljas bolag, förening eller stiftelse. Bidrag eller lån beviljas för nybyggnad, ombyggnad eller inköp av äldre byggnad. Lån kan jämväl beviljas bolag, förening eller stiftelse, som är ägare av byggnad, inrymmande allmänna samlingslokaler, i fall då dessa äro behövlige för föreningslivet, men på grund av ägarens trångmål icke komma till användning därför. Att lokalerna ej kunna på tillfredsställande sätt utnyttjas för föreningslivet kan antingen bero på att de äro i behov av förbättring eller på att ägaren är nödsakad att uthyra dem till ändamål, som äro för föreningslivet främmande men för vilkas tillgodoseende kan betingas högre hyra än vad föreningarna i allmänhet förmå erlägga. För beredande av ärenden angående beviljande av bidrag och lån har inrättats statens nämnd för samlingslokaler.

Nämndens verksamhet befinner sig ännu i sin begynnelse. Till nämnden har dock inkommit ett stort antal framställningar om bidrag eller lån av statsmedel för anordnande av allmänna samlingslokaler, vilka framställningar i nämnden förberedande granskats. I de fall då framställningarna avsett lån för ekonomisk sanering eller för ombyggnad av redan befintlig samlingslokal, har nämnden varit i tillfälle att konstatera att den lokalägande organisationen, i regel en förening, för sin verksamhet är beroende av hyresinkomster även för andra tillställningar än de, som tillhöra det egentliga föreningslivet.

I nämndens verksamhet hittills har icke förekommit fall där sökanden ägt samlingslokal, vilken varit uthyrd till biografverksamhet, som drivits av enskild person. Men nämndens ledamöter äga god kännedom om sådana fall inom de folk rörelser, som de tillhöra, och inom vilka det finnes ett stort antal samlingslokaler. Nämnden kan därför lätt förstå de synpunkter, som i de remitterade motionerna framförts och ansluter sig också till dessa synpunkter. Statsmakterna ha genom beslut om statligt stöd åt samlingslokaler givit uttryck åt den uppfattningen att tillhandahållande av samlingslokaler är av stor samhällelig betydelse. Det synes därför ganska

naturligt att ägarna av samlingslokaler i lagstiftningen gives allt stöd, så att alla från lokalerna härflytande inkomster må komma föreningslivet tillgodo. Härigenom kan lokaler för föreningarnas egen verksamhet ställas till förfogande för lägsta möjliga kostnad.

Nämnden vill därför tillstyrka de remitterade motionerna.

Stockholm den 9 mars 1944.

STATENS NÄMND FÖR SAMLINGSLOKALER.

ERNST ERIKSSON.

Gunnel Agvald.